

HELSINGIN YLIOPISTO

Opetustaidon arviointi

22.5.2017/ONE

Opetustaito arvioidaan Helsingin yliopistossa opetus- ja tutkimustehtäviä täytettäessä ja dosentuuria haettaessa. Opetustaidon arvioinnissa kiinnitetään huomiota hakijan opetustaitoon kokonaisuutena. Arvioinnissa huomioidaan Helsingin yliopiston johtosäännössä (§34) määritellyt opetustaidon osa-alueet: opetuskokemus, pedagoginen koulutus, taito tuottaa oppimateriaalia, muut opetustoimessa saavutetut ansiot ja tarvittaessa opetusnäyte sekä osallistuminen tohtorikoulutukseen. Arviointiasteikkona käytetään tutkinto- ja oikeusturvajohtosäännön §38 mukaista, 5-portaista, sanallista asteikkoa, jossa keskimäinen taso on "hyvä".

Opetustaidon arvioitavat osa-alueet on koottu opetustaidon arviointimatriisiin, johon on kuvattu kunkin osa-alueen osalta vaatimukset kullekin asteikon arvosanalle. Kullekin opetustaidon osa-alueelle annetaan arvosana matriisiin mukaisesti. Opetustaidon kokonaisarvosana ei välttämättä ole arvioitavien osa-alueiden matemaattinen keskiarvo, vaan eri osa-alueet voivat kompensoida toisiaan tai painottua eri tavoin esimerkiksi suhteessa täytettävään tehtävään ja sen vaatimuksiin.

Yhtenä opetustaidon osa-alueena on johtosäännön mukaisesti *opetusnäyte*, jonka arviointia varten on laadittu oma erillinen opetusnäytteen arviointimatriisi. Opetusnäytteen osatekijät arvioidaan matriisiin mukaisesti, ja kokonaisarvosanaa määriteltäessä osatekijöistä annetut arvosanat voivat kompensoida toisiaan. Opetusnäytteestä annettava arvosanan ei välttämättä ole osatekijöille annettujen arvosanojen matemaattinen keskiarvo. Opetusnäytteen arvio huomioidaan opetustaidon kokonaisuutta arvioitaessa.

Helsingin yliopiston johtosäännön mukaisesti opetustaidon vähimmäisvaatimukset vaihtelevat eri tehtävissä. Tämä huomioidaan arvioitaessa opetustaitoa ja sen riittävyttä suhteessa täytettävään tehtävään.

OPETUSTAIDON ARVIOINTIMATRIISI

Arviointi	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
Opetustaidon osa-alue					
I. Opetuskokemus - opetuskokemuksen määrä - opetuskokemuksen laatu ja monipuolisuus - omat opetus- ja arviointimenetelmät - kandidaatin ja pro gradu – tutkielmien ohjaus	- vähän opetuskokemusta - vähän kokemusta erilaisista opetus- ja arviointimenetelmistä - ei ohjattuja opinnäytteitä - vähän näyttöä oman opetuksen kehittämisestä	- jonkin verran opetuskokemusta - jonkin verran kokemusta erilaisista opetus- ja arviointimenetelmistä - jonkin verran ohjattuja opinnäytteitä - jonkin verran näyttöä	- kohtalaisesti opetuskokemusta - kohtalaisesti kokemusta erilaisista opetus- ja arviointimenetelmistä - kohtalaisesti ohjattuja opinnäytteitä - kohtalaisesti näyttöä	- runsaasti opetuskokemusta - runsaasti kokemusta erilaisista opetus- ja arviointimenetelmistä - runsaasti ohjattuja opinnäytteitä - runsaasti näyttöä	- erittäin runsaasti opetuskokemusta - erittäin runsaasti kokemusta erilaisista opetus- ja arviointimenetelmistä - erittäin runsaasti ohjattuja opinnäytteitä

- oman opetuksen kehittäminen ja palautteen hyödyntäminen opetuksen kehittämisessä	ja palautteen hyödyntämisestä opetuksen kehittämisessä	oman opetuksen kehittämisestä ja palautteen hyödyntämisestä opetuksen kehittämisessä	systemaattisesta oman opetuksen kehittämisestä ja palautteen hyödyntämisestä opetuksen kehittämisessä	pitkäjänteisestä oman opetuksen kehittämisestä ja palautteen hyödyntämisestä opetuksen kehittämisessä	- erittäin runsaasti näyttöä pitkäjänteisestä oman opetuksen kehittämisestä ja palautteen hyödyntämisestä opetuksen kehittämisessä
2. Pedagoginen koulutus - yliopistopedagogiikan opinnot tai opettajan pedagogiset opinnot - opettajankoulutus, -tutkinto - muut pedagogiset opinnot ja kurssit	- erittäin vähän pedagogisia opintoja tai pedagogista koulutusta	- 5 op opettajan pedagogisia tai yliopistopedagogiikan opintoja	- vähintään 10 op opettajan pedagogisia tai yliopistopedagogiikan opintoja	- vähintään 25 op opettajan pedagogisia tai yliopistopedagogiikan opintoja	- vähintään 60 op opettajan pedagogisia tai yliopistopedagogiikan opintoja
3. Taito tuottaa oppimateriaalia - korkeakoulutason oppimateriaalien määrä - korkeakoulutason oppimateriaalien laatu - digitaaliset oppimateriaalit ja ympäristöt - kotimaiset ja kansainväliset materiaalit	- vähän tuotettua ja/ tai julkaistua oppimateriaalia	- jonkin verran tuotettua ja/ tai julkaistua oppimateriaalia	- kohtalaisesti tuotettua ja/ tai julkaistua oppimateriaalia	- runsaasti tuotettua ja/ tai julkaistua oppimateriaalia	- erittäin runsaasti tuotettua ja/ tai julkaistua oppimateriaalia
4. Muut opetustoimessa saavutetut ansiot -koulutusohjelman johtajuus, johtoryhmän jäsenyys - osallistuminen opetusta ohjaavien asiakirjojen laadintaan (mm. opetussuunnitelmat, opiskelijavalinnat) - opetukseen liittyvät asiantuntijatehtävät (mm. opetustaitotoimikunta) -opetuksen kehittämiseen liittyvät yliopistotason, kansalliset ja kansainväliset työryhmät - opetuksen	- vähän osallistumista ja näyttöä ansioista	- jonkin verran osallistumista ja näyttöä ansioista	- kohtalaisesti osallistumista ja näyttöä ansioista	- runsaasti osallistumista ja näyttöä ansioista	- erittäin runsaasti osallistumista ja näyttöä ansioista

kehittämishankkeet - opetukseen liittyvät kunniamaininnat ja palkinnot - muut opetusansiot					
5. Opetusnäyte - ks. opetusnäytteen arviointimatriisi - aikaisemmat annetut opetusnäytteet					
6. Osallistuminen tohtorikoulutukseen - tohtoriohjelman johtajuus, johtoryhmän jäsenyys - opetus tohtoriohjelmassa - väitöskirjaohjaus - kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö tohtorikoulutuksessa	- vähän osallistumista ja näyttöä yhteistyöstä - ei ohjattuja väitöskirjoja	- jonkin verran osallistumista ja näyttöä yhteistyöstä - jonkin verran ohjattuja väitöskirjoja	- kohtalaisesti osallistumista ja näyttöä yhteistyöstä - kohtalaisesti ohjattuja väitöskirjoja	- runsaasti osallistumista ja näyttöä yhteistyöstä - runsaasti ohjattuja väitöskirjoja	- erittäin runsaasti osallistumista ja näyttöä yhteistyöstä - erittäin runsaasti ohjattuja väitöskirjoja

OPETUSNÄYTTEEN ARVIOINTIMATRIISI

Arviointi	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
Opetusnäytteen osatekijät					
1. Osaamistavoitteet, kohderyhmä ja konteksti - osaamistavoitteiden määrittelemine - asiasisällön, kohderyhmän ja kontekstin huomioiminen osaamistavoitteiden määrittelyssä	- osaamistavoitteet määritellään epäselvästi	-osaamistavoitteet määritellään	- osaamistavoitteet määritellään - osaamistavoitteiden määrittelyssä huomioidaan asiasisältö	- osaamistavoitteet määritellään selkeästi - osaamistavoitteiden määrittelyssä huomioidaan asiasisältö, kohderyhmä ja konteksti	- osaamistavoitteet määritellään erittäin selkeästi - osaamistavoitteiden määrittelyssä huomioidaan perusteellisesti asiasisältö, kohderyhmä ja konteksti
2. Asiasisällöt - opetusnäytteen aihe ja asiasisällön vastaavuus	- opetusnäytteen aihe ja asiasisältö vastaavat toisiaan	- opetusnäytteen aihe ja asiasisältö vastaavat toisiaan	- opetusnäytteen aihe ja asiasisältö vastaavat toisiaan	- opetusnäytteen aihe ja asiasisältö vastaavat toisiaan	- opetusnäytteen aihe ja asiasisältö vastaavat toisiaan

- asiasisällön tieteellisyys ja ajankohtaisuus - kriittisyys ja monipuolinen argumentaatio - teorian ja käytännön välinen yhteys - hyödynnettävän tutkimustiedon sopivuus ja monipuolisuus - omien tutkimustulosten hyödyntäminen - kohderyhmän huomioiminen sisällöllisissä valinnoissa	- asiasisältö on tieteellistä - tutkimustieto on aiheeseen sopivaa	- asiasisältö on tieteellistä - asiasisältöjä tarkastellaan kriittisesti - tutkimustieto on aiheeseen sopivaa - opetusnäytteessä sivutaan omia tutkimuksia	- asiasisältö on tieteellistä - asiasisältöjä tarkastellaan kriittisesti ja argumentoidaan - teorian ja käytännön välinen yhteys tulee esille - tutkimustieto on aiheeseen sopivaa - opetusnäytteessä sivutaan omia tutkimuksia - kohderyhmä huomioidaan sisällöllisissä valinnoissa	- asiasisältö on tieteellistä ja ajankohtaista - asiasisältöjä tarkastellaan kriittisesti ja argumentoidaan monipuolisesti - teorian ja käytännön välinen yhteys tulee esille - tutkimuksen mukaisesti - tutkimustieto on aiheeseen sopivaa ja monipuolista - opetusnäytteessä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan omia tutkimuksia - kohderyhmä huomioidaan sisällöllisissä valinnoissa	- asiasisältö on tieteellistä ja erittäin ajankohtaista - asiasisältöjä tarkastellaan kriittisesti ja argumentoidaan hyvin monipuolisesti - teorian ja käytännön välinen yhteys tulee esille hyvin - tutkimuksen mukaisesti - tutkimustieto on aiheeseen sopivaa ja erittäin monipuolista - opetusnäytteessä hyödynnetään omia tutkimuksia - kohderyhmä huomioidaan huolella sisällöllisissä valinnoissa
3. Opetusmenetelmät ja –välineet - opetustilanteen organisointi - osaamistavoitteet, asiasisällöt, kohderyhmä ja konteksti huomioiden - kohderyhmän motivointi - erilaisten opetusmenetelmien tarkoituksenmukainen käyttö - opetusvälineiden ja materiaalien tarkoituksenmukainen käyttö - digitaalisten opusteknologioiden hyödyntäminen	- opetustilanne on organisoitu tarkoituksenmukaisesti - opetusmenetelmiä käytetään tarkoituksenmukaisesti - opetusvälineitä ja -materiaaleja käytetään tarkoituksenmukaisesti	- opetustilanne on organisoitu tarkoituksenmukaisesti - osaamistavoitteet huomioiden - opetusmenetelmiä käytetään tilanteeseen nähden - tarkoituksenmukaisesti - opetusvälineitä ja -materiaaleja käytetään tilanteeseen nähden - tarkoituksenmukaisesti	- opetustilanne on organisoitu tarkoituksenmukaisesti - osaamistavoitteet ja asiasisällöt huomioiden - kohderyhmää motivoidaan opetustilanteen seuraamiseen - opetusmenetelmiä käytetään tilanteeseen ja sisältöön nähden - tarkoituksenmukaisesti - opetusvälineitä ja -materiaaleja käytetään tilanteeseen ja sisältöön nähden - tarkoituksenmukaisesti	- opetustilanne on organisoitu tarkoituksenmukaisesti - osaamistavoitteet, asiasisällöt, kohderyhmä ja konteksti huomioiden - kohderyhmää motivoidaan opetustilanteen seuraamiseen, aiheesta kiinnostumiseen ja osallistumiseen - erilaisia opetusmenetelmiä käytetään tilanteeseen, osaamistavoitteisiin ja sisältöön nähden - tarkoituksenmukaisesti - opetusvälineitä ja -materiaaleja käytetään tilanteeseen,	- opetustilanne on organisoitu erittäin tarkoituksenmukaisesti - osaamistavoitteet, asiasisällöt, kohderyhmä ja konteksti huomioiden - kohderyhmää motivoidaan opetustilanteen seuraamiseen, aiheesta kiinnostumiseen ja osallistumiseen - monipuolisia opetusmenetelmiä käytetään tilanteeseen, osaamistavoitteisiin ja sisältöön nähden - tarkoituksenmukaisesti - opetusvälineitä ja -materiaaleja käytetään tilanteeseen,

				osaamistavoitteisiin ja sisältöön nähden tarkoituksenmukaisesti - digitaalisia teknologioita hyödynnetään	osaamistavoitteisiin ja sisältöön nähden tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti - digitaalisia teknologioita hyödynnetään monipuolisesti
4. Yhteenveto ja arviointi - opetustilanteen yhteenveto ja oppimisen arviointi linjakkaasti suhteessa asetettuihin osaamistavoitteisiin - kohderyhmän huomioiminen arviointiin liittyvissä ratkaisuihin	- opetustilanteen yhteenveto on epäselvä	- opetustilanteen yhteenveto toteutetaan suhteessa osaamistavoitteisiin	- opetustilanteen yhteenveto toteutetaan linjakkaasti suhteessa osaamistavoitteisiin	- opetustilanteen yhteenveto toteutetaan linjakkaasti suhteessa osaamistavoitteisiin - oppimisen arvioinnin toteuttamista todellisessa opetustilanteessa kuvaillaan - arviointi toteutetaan kohderyhmän kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla	- opetustilanteen yhteenveto toteutetaan linjakkaasti suhteessa osaamistavoitteisiin - oppimista arvioidaan osaamistavoitteiden suunnassa - oppimisen arvioinnin toteuttamista todellisessa opetustilanteessa kuvaillaan - arviointi toteutetaan kohderyhmän kannalta erittäin monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla
5. Opetusnäytteen kokonaisuus - äänen käyttö, puheen selkeys ja ymmärrettävyys - suullisen ja kirjallisen viestinnän johdonmukaisuus - vuorovaikutuksen laatu - ajankäyttö - muut viestintää edistävät seikat	- puhe on selkeää - suullinen ja kirjallinen viestintä on keskenään johdonmukaista	- puhe on selkeää - suullinen ja kirjallinen viestintä on keskenään johdonmukaista - vuorovaikutus on tarkoituksenmukaista	- puhe on selkeää - suullinen ja kirjallinen viestintä on keskenään johdonmukaista - vuorovaikutus on opetusnäytteen kannalta tarkoituksenmukaista - ajankäyttö on toimivaa	- puhe on selkeää ja ymmärrettävää - suullinen, kirjallinen ja kuvallinen viestintä on keskenään johdonmukaista - vuorovaikutus on luontevaa ja opetusnäytteen kannalta tarkoituksenmukaista - ajankäyttö on pedagogisesti mielekästä	- puhe on selkeää ja ymmärrettävää - suullinen, kirjallinen ja kuvallinen viestintä on keskenään johdonmukaista - vuorovaikutus on luontevaa ja opetusnäytteen kannalta tarkoituksenmukaista - ajankäyttö on pedagogisesti mielekästä - opetuksesta välittyä innostus